

JURNAL

ПЕНТРȢ PESПÎNDIPEA ШTIINЦЕЛОРȢ NATȢPAЛЕ ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛЕ.

Pediџeatȣ

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 34. (Aнȣлȣ алȣ dȣoiлea) Бȣкȣрешtĭ Sеnтемвpie 8, 1857.

Копріndерея. Чева despre meteopeле anoase.— Барza.

Чева desпре meteopeле anoase.

II

Kînd черȣлȣ е лimпede, kade maĭ мȣлtъ poȣъ, dap kînd este акоперit кȣ пȣорĭ, kade maĭ пȣџinъ; de ачеea în челе maĭ fpȣmoase попџĭ de варъ, kînd o stpълȣчitoape аȣроръ ȣmпле кȣ admiраbiлеле saле колорĭ, болtа черȣлȣĭ, o poȣъ fъкъtoape de бine înвелеште пъmîntȣлȣ. Че fpȣmoasъ apmonie întpe azȣpȣлȣ черȣлȣĭ шi веселia пъmîntȣлȣĭ, întpe аȣроръ шi poȣъ!

Dap каȣsa ачестȣĭ fenomenȣ este, къ, kînd черȣлȣ este senin, atȣnчĭ аерȣлȣ (fiind maĭ stpевъzъtopȣ) este шi maĭ pече de kît kînd ap fi кȣ пȣорĭ; de ачеea kînd e seninȣ, toatъ noaптеа пъmîntȣлȣ deгаџъ мȣлte paze de кълdȣpъ înкъркate кȣ абȣрĭ de апъ, че s'аȣ гpъmъdit de пeste zi întpînsa npin лȣчipea soapeлȣĭ, апоĭ аерȣлȣ ръчindȣse, ачеastъ мȣлџime de абȣрĭ къzîndȣ жosȣ, пpodȣк o poȣъ абondintъ.— Dap кiap kînd e seninȣ, нȣ kade poȣъ d'o potpiвъ пе toate корпȣpiле dȣпъ пъmîntȣ. Opĭ-че обiектȣ каpe se afлъ espȣs sȣб болtа черȣлȣĭ, пpiimeшte maĭ мȣлtъ poȣъ, de kît ȣнȣ алtȣ обiектȣ ȣмбpit; asemenea kade maĭ мȣлtъ poȣъ пе nisinȣ, de kît пе пеatpъ; пе stiклъ шi пе порџелan ва къdea maĭ мȣлtъ poȣъ de kît пе metaлȣ. Osебitȣ de ачеea, este o esпepiinџъ кȣpioasъ: ȣнȣ vasȣ de пъmîntȣ espȣsȣ seapa afapъ ла ръчеалъ, diminеаџа se ва гъsi акоперit кȣ poȣъ, dap пȣпеџĭ seapa лîнгъ ачеstȣ vasȣ ш'ȣнȣ алtȣлȣ de apџintȣ, diminеаџа vasȣлȣ de пъmîntȣ ва fi плinȣ de poȣъ, пе kînd челȣ de apџintȣ ва fi ȣskatȣ: poȣа fȣџе

de арџintȣ! Dap oape de че? De вр'о капрічіе de antinatie пentpȣ ačestȣ metalȣ пе каре поï oamenії ілȣ ісвim аша de мȣлтȣ? Nȣ! Kaȣsa este simплъ. fisікъ; adікъ штimȣ къ toate корпȣріле înкълzite че аȣ feџe (колорі) албе, еспȣindȣле ла ръчеалъ. пердȣ maї пȣџinъ кълдȣръ, adікъ se ръчeskȣ maї пȣџinȣ, de кіt корпȣріле кȣ feџe negpe. De ачееа, васȣлȣ d пъмîntȣ fiind рече diminеaџa, ръчеште ші аерȣлȣ каре'л înкопџioаръ ші skimбъ абȣрії în пікътȣрї de poȣъ, пе кînd васȣлȣ de арџintȣ, перъчindȣ-se destȣлȣ, nічі пȣ поate tpaџe кътре dînsȣлȣ пікътȣрї de poȣъ.— Tot dȣпъ ачestȣ прічinȣ, арбȣрії, плantеле ші алте обіеkte asemenea че stаȣ sinгȣpatiче пе кîmпȣ, tpагȣ мȣлтъ poȣъ асȣпръле. Bedemȣ dap къ poȣa пȣ kade din черȣ, чі este продȣсъ кіар din înse-шї обіеkteле че se афлъ пе пъмîntȣ!

Este înсъ ȣпȣ фелȣ de poȣъ каре, în лок de a fi fъкътoape de бine, din kontpa este de мȣлте орї вътъмътоape пentpȣ крештереа плантелор, ачeasta este *брȣма* (la gelée blanche). Прекȣм din пікътȣрї de плоае, кînd înгiaџъ în аерȣ, se фаче ninsoape, аша ші din пікътȣрї de poȣъ, къzînd пъ пъмîntȣ, fiind foapte речї, se фаче брȣмъ. De ачееа, кînd a fostȣ кîtева zile fpігȣ tape, ші îndатъ ese ȣпȣ вîntȣ калдȣ каре înкълzеште аерȣлȣ, atȣnчї пъмîntȣлȣ ші акоперішеле каселор непȣtîndȣ-se înкълzi atît de iȣte ка аерȣлȣ, ръмîнȣ maї речї; прin ȣрмаре пікътȣріле de poȣъ къzîndȣ пе dînsa, înгiaџъ, фъкîndȣ-se брȣмъ. Чіне воеште а пъstpa пlante delikate de inflȣinџa чеа вътъмътoape a брȣмеї, съ ле înвелеaskъ toamna în пае, саȣ съ факъ фокȣ împpеџiȣpȣлȣ лор în timпȣлȣ кîndȣ kade брȣма.—

Amȣ вълȣtȣ къ абȣрії de апъ че se афлъ în реџiȣпеа de жосȣ a аерȣлȣї, кînd atinгȣ diminеaџа обіеkteле че se афлъ d'асȣпра пъмîntȣлȣї ші каре s'аȣ ръчitȣ ноaптеа, se факȣ пікътȣрї de poȣъ; dap абȣрії апелор dȣпе пъмîntȣ пȣ ръмîнȣ alîpnate пȣмaї în реџiȣпіле de жосȣ але аерȣлȣї, чі se ȣркъ ші'п реџiȣпеле de сȣс; aічї neîntîлnindȣ nічї ȣпȣ корпȣ пъмînteskȣ каре съ поатъ skimба ачeștї абȣрї în пікътȣрї flȣide. tpeбȣia esalaџiȣпеа пъмîntȣлȣї ші a очеanȣлȣї съ se піаpzъ în голічіȣпеа ȣпіверсȣлȣї în sadapȣ.

De ачееа înalta înџелепчіȣпе a гъсitȣ алте mizлоаче ка ачeștї абȣрї съ se întoapkъ iаръші кътре пъмîntȣ de ȣnde аȣ ешit. Iатъ dap mizлоачеле ачestea ші efekteле лор.— Atmosfepa (аерȣл) este stpeвъзътoape пentpȣ лȣмinъ, de ачееа пȣ este în stape a пъstpa кълдȣpa; de ачееа сȣс în аерȣ, прекȣм ші d'асȣпра вîpfȣpiлор мȣпџiлор, domneште ȣпȣ fpiгȣ foapte tape; прin ȣрмаре абȣрії de апъ че se афлъ în реџiȣпеле de сȣс але atmosfepeї, sînt adese-орї сȣпȣшї речелеї, ші a пердe posiџiȣпеа лор аеpoасъ, skimбîndȣ-se în mічї пікътȣрї de апе flȣide; înсъ кînd ачeastъ skimбаре se întîmплъ maї апроапе de сȣпра-фаџа пъмîntȣлȣї, atȣнчї bedemȣ ешindȣ o чеаџъ (brouilard); dap дакъ ачeastъ операџiȣпе se ȣршеазъ сȣс în аерȣ dеparte de поі, atȣнчї bedemȣ пȣорї (nuage) în черȣ.

Fisічії modepnї аȣ гъсit прin есперіенџъ, къ чеаџа este компȣсъ din mічї пікътȣрї апоасе, ші мъсȣрindȣ мъріmea ачestop mічї пікътȣрї sfepiче, s'аȣ înкpedinџat къ toamna ші iapna ачеле пікътȣрї sînt îndoitȣ de марї de кît вара.— Ла ешіреа чеџеї tpeбȣе ка аерȣлȣ съ fie бine înкъркатȣ de абȣрї de апъ, ші tot de odатъ пъмîntȣлȣ съ fie maї рече de кît аерȣлȣ, atȣнчї bedemȣ къ мȣпџії ші pîȣpiле паркъ se акоперȣ к'ȣпȣ велȣ de чеаџъ. În џъріле че sînt апроапе de мape, ȣnde аерȣлȣ este рече ші ȣmedȣ maї tot-deaȣna (прекȣм în Englitepa), аколо пъмîntȣлȣ este maї tot-deaȣna акоперit кȣ чеаџъ.— Spre еsemплȣ Лondpa, ачеа imensъ ші фрȣмоасъ капiталъ este tot-deaȣna акоперitъ кȣ чеаџъ.— Asemenea se фаче чеаџа кînd se întîлneskȣ în аерȣ ȣпȣ вîntȣ калдȣ ші ȣmedȣ, к'ȣпȣ алтȣ вîntȣ рече.—

Nȣорії пȣ sînt алтȣ nimік de кît o чеаџъ че se афлъ сȣс în аерȣ. Meteopoлоџії deoseбeskȣ maї мȣлте фелȣрї de пȣорї, dȣпе ȣрмътоapеле forme але лор, adікъ:

Nȣорії *Stpate*, sînt лȣпџї ші сȣбџірї; se арът de мȣлте орї seapa în партеа апȣсeанъ ла skъпътatȣлȣ soарелȣї. Nȣорії *кȣмȣлі* sînt potȣпzї ші грошї; se арътȣ вара.

Nȣорії *Sipi*, ni se пpesentъ ка гpemezї de пȣорї mічї, авînd fopma пенелор de пасерї; еї орї къ акоперȣ tot черȣлȣ, саȣ къ se афлъ sinгȣpatiчї în mizлокȣлȣ черȣлȣї лimpede, ка o înсȣлъ în мape. Дакъ компȣпemȣ toate ачeste tpеї forme але пȣорілор, вomȣ авеа toate fopmеле

în каре поате съ ni se пресенте нȣорiї пе черȣ. D'întpe тоцї нȣорiї, *sipi* sînt чеї маї депъртацї de noї. *Каетц* а гъsitȣ къ депъртареа лорȣ de ла пъмîntȣ, este пînъ ла о miлъ географiкъ (саȣ 4000 stînжinї).— Тot ачестї нȣорї *sipi* вestескȣ skimвapea timпȣлȣї, adiкъ вара вestескȣ плоае шi iарна пе аратъ къ temпературa аерȣлȣї se ва skimвa орї спре кълдȣръ саȣ спре fpigȣ; кînd вin din партеа sȣd-вest, атȣнчї skimвîndȣ-se în нȣорї de формъ *Sipo-stpate*, адȣкȣ плоае.— *Нȣорї sipo-кȣмȣлї* sînt stревъzъторї шi se пȣн înaintea soapeлȣї, саȣ а лȣнеї, ка ȣнȣ велȣ албȣ sȣвцipe, саȣ ле înкȣнцioаръ ка ȣнȣ черкȣ албȣ шi вestескȣ о маре кълдȣръ.—

Нȣорiї *кȣмȣлї* se аратȣ dimineаца вара; de dimineацъ пînъ ла amiazї se sȣiъ sȣs, апої дȣпъ amiazї se погоаръ iаръшї жосȣ кътре пъmîntȣ, атȣнчї плоаъ пînъ seapa; алтъ-dатъ soapeле este dimineаца акоперit de нȣорї de форма *stpato-кȣмȣлї* dap кътре 9 оре, черȣлȣ se лimпezeште шi se фаче seninȣ.—

Кînd пiкътȣрiле саȣ глобȣлеле апеї че sînt копрinse în нȣорї se мъреsкȣ, атȣнчї нȣмаї потȣ ръmînea sȣs în аерȣ (fiind къ sînt акȣм маї греї de кît аерȣлȣ), de ачееа кad жосȣ шi атȣнчї авемȣ плоаъ; кînd sînt региȣнеле de жосȣ але аерȣлȣї (пе лîнгъ пъmînt) ȣskate, атȣнчї пiкътȣрiле плоiї къzîndȣ de sȣs, se miкшореазъ în дрȣмȣлȣ лор (fiind къ о парте dintp'înseле se еваноръ кȣм se еваноаръ апа каре о stропimȣ în одае кînd аерȣлȣ este sек), de ачееа атȣнчї каde о маре плоаъ пе мȣнцї пе кînd пе ваце плоаеа каde sȣвцipe; din контpa, кînd региȣнеле аерȣлȣї de жосȣ sînt ȣmede шi înкъркате кȣ авȣрї de апъ, атȣнчї пiкътȣрiле къzînd de пе sȣsȣ, трагȣ ȣmezeaла аерȣлȣї, tot мъpindȣ-se în къдереа лор; de ачееа ачеастъ плоае este sȣвцipe în вîpfȣлȣ мȣнцiлор, пе кînd пе ваце каde о плоае foapte маре.

Este ȣнȣ instpȣmentȣ нȣмitȣ *плȣвiometpȣ* (мъsȣръторȣ de плоаъ) прin каре пȣтемȣ шtі кътimea апеї de плоае че каde întp'ȣнȣ анȣ ла ȣнȣ локȣ. Прin ачестȣ mizлокȣ s'а аfлаt къ ачеастъ кътimе este de мȣлте орї foapte înseмнатъ, маї кȣ seamъ în кліmеле чеде каlde; аша спре esemплȣ s'а гъsit къ în *Indostan* (Indiea орiенталъ) каdȣ маї мȣлте плоï de кît претȣtindenea шi adміралȣл *Рȣsел* а гъsit къ în insȣла *Каепе* а къzȣt întp'о ноапте о плоае atîta de тapе къ ар fi пȣtȣt акоперi тоатъ sȣпра-фаца пъmîntȣлȣї, пînъ ла înълцimea de ȣнȣ пiчiор! Dap Алекsandpȣ de *Ȣмволд* а възȣtȣ о плоае în *Џепева* каре а цinȣt нȣмаї треї оре шi а вързаtȣ о кътime de апъ каре ар fi пȣtȣt акоперi tot пъmîntȣлȣ пînъ ла înълцime de $^1/_2$ пiчiор! Нȣ требȣе dap съ не mipъмȣ кînd не повестеште Бiблiea къ în timпȣлȣ лȣї *Noe*, дȣпе че а къzȣt о плоае foapte тapе непрекȣрматъ de 40 zile шi 40 de нопцї, s'а înnекат tot пъmîntȣлȣ!—

Кînd пiкътȣрiле de плоаъ înгiацъ sȣs în аерȣ, атȣнчї каde *пiaтpȣ* саȣ *гpindinȣ* (la grêle); ачеаsta se întîmплъ нȣмаї вара дȣпъ niште zile foapte кълдȣроасе, кînd este tot d'о датъ шi fȣртȣнъ кȣ тȣнete шi фȣлцере прin каре se ръкореште региȣнеле de sȣsȣ але atmosfepiї. Тotdeаȣна кînd каde пiaтpъ, ведемȣ доъ feлȣрї de нȣорї пе черȣ, ка кînd sînt пȣшї ȣнiї песте алцiї; tot атȣнчї se întîлнескȣ în черȣ доъ вîntȣрї, ȣнȣл sȣflîndȣ despре miazъ-zi шi алтȣлȣ despре miazъноапте. Кînd este съ каdъ пiaтpъ, атȣнчї аерȣлȣ каре este апроапе de sȣпра-фаца пъmîntȣлȣї, este калдȣ, însъ îndатъ se речеште de sȣs în жосȣ; de ачееа *маї пiчї odatъ нȣ каde пiaтpъ ноаптеа* (кȣ преа пȣцiнъ esепцiȣне), чi tot-deаȣна zioa. În церiле тропiче прекȣм шi în церiле мȣntoase преа рар se întîmплъ ка съ казъ пiaтpъ. În ȣнеле цъpї каlde, прекȣм în *Кȣмана* шi în insȣла *Мартiнiка*, нȣ каde пiaтpъ пiчї odатъ. Пiaтpa каde маї мȣлтȣ în цъpiле депъртate de маре; în fine, este о регȣлъ џенералъ къ ȣнде електpiчiтатеа se desвоалтъ în аерȣ d'о датъ мȣлтȣ шi iste, аколо se întîmплъ adesea-орї пiaтpъ. În zileле ноаstpe s'а гъsit ȣнȣ *Електpo-detpактор*, adiкъ ȣнȣ *instpȣmentȣ каре miкшорîndȣ* кътimea електpiчiтъцiї din аерȣ, este în stape а пъstpa о џеаръ de пiaтpъ.— Форма пietpiлор este ка о парте а ȣнȣї глобȣ (sектор чiркȣлар) пînъ ла о мъpime de ȣнȣ оȣ, шi пînъ ла греȣтатеа de о лiтpъ. Sînt церї ȣнде în tot анȣлȣ ла ȣнȣ timпȣ хотъpîtȣ каde пiaтpъ.— În ȣнеле локȣрї, în региȣнеа мȣнцiлор Хimалаia, каdȣ пietpe de о мъpime estpаордiнаръ. Misionapiї 'не sпȣнȣ къ аȣ възȣt аколо къzîndȣ о пiaтpъ аша de маре în кît а ръмас треї zile ла soape пînъ s'а тonitȣ.

Дȣпе кȣм пiкътȣрiле de плоаie înгieцîndȣ în региȣнеа de sȣsȣ а atmosfepeї продȣк пiaтpъ

(грindinъ), аша шi kînd înгiaцъ aчeste пikътȣрї în реџiȣніле de жосȣ але аерȣлȣї, se трансформъ în *зъпадъ* саȣ *ninsoape* (la neige). Кȣ kît iapna џерȣлȣ е maї tape, кȣ atît maї пȣџinȣ se формъ зъпадъ; fiind-къ, кȣ kîtȣ аерȣлȣ е maї рече, кȣ atît maї mikъ este kîtimea de абȣрї че se aflъ întр'însȣлȣ. Зъпада нȣ е алтȣ чева de kît o плоаїъ înгieџatъ шi kpistaлisatъ, însъ нȣ atît de înгieџatъ прекȣm е пiatpa; de ачееа глобȣлії de грindinъ саȣ пiatpъ sînt stpeвъзъtopї, пе kînd зъпада, este албъ.— Уitîndȣ-не кȣ mikposkoпȣлȣ, ла зъпадъ, ni se apatъ орї sȣб формъ de stele орї sȣбt формъ de аче; însъ: aчeste форме sînt maї бine desвoлtate, kînd ninџe întр'ȣnȣ timпȣ ліniштitȣ шi фъръ вîntȣ. (везї: Isis 1856 N°. 8).

Зъпада este пentpȣ мȣлте пърџї але пъmîntȣлȣї ачееа, че este рîȣлȣ *Niлȣ* пentpȣ *Еџintȣ*; adikъ зъпада акоперindȣ kîmпȣpiле iapna кȣ ȣnȣ акоперiшȣ албȣ, îmпedekъ фriгȣлȣ de а нȣ пътрȣnde seminџеле челе пȣсе шi înгpoпate кȣ mîiniле џерanȣлȣї în sînȣл пъmîntȣлȣї ла înчепȣtȣлȣ toamneї. Зъпада înkълzeште пъmîntȣлȣ шi'л фаче фрȣktifepȣ (poditopȣ); зъпада дар este ȣnȣлȣ din челе maї skȣmпе дарȣрї але natȣpeї пentpȣ fepiчipea esistinџeї ȣmane.

Iapna kînd е џерȣ tape шi seninȣ, atȣnчї ведемȣ къ пар-къ s'арȣ miшка ка niште skinteї албе stpeлȣчitoape în аерȣ, ȣnde kade лȣmina soapeлȣї; aчeste skinteї sînt niште miчї пikътȣрї de абȣрї de апъ че înгiaцъ sȣindȣ-se în аерȣ (întokmaї дȣпе кȣm se ȣрmeазъ ла зъпадъ) шi каре, прin pesфрînџерea pазелор soapeлȣї, ni se apatъ stpълȣчindȣ. Asemenea кȣ aчeasta, не повesteште *Утболд* къ а възȣt de мȣлте орї în *Amepika* плоаїъ къзînd din черȣ kiapȣ în seninȣ фъръ niчї o ȣpmъ de нȣорї; esпликаџiȣnea aчestȣї fenomenȣ кȣpiosȣ este, къ, kînd абȣрії de апъ sȣindȣ-se în аерȣ se ръчeskȣ, atȣnчї înчепȣ а пikа жосȣ ка о плоаїъ, тъкарȣ къ нȣ s'аȣ фъкȣt înkъ нȣорї.

Infлȣinџа вîntȣрiлор асȣпра meteoрелор апоase în аерȣ, este foapte însemnatъ; аша ведемȣ къ în кліmеле tpoпiче, ȣnde domneште ȣnȣ фелȣ de вîntȣ пepiodik perȣлat (вîntȣрї aлizate), нȣ плоаъ пе tot anȣл; în алте кліmе tpoпiче ȣnde вîntȣpiле aлizate нȣ вin аша de perȣлat, аколо аре anȣлȣ доъ timпȣрї маpї, adikъ timпȣл ȣskъчiȣneї шi timпȣл плоiї. În Indostan înчепȣ плої потопоасе kînd sȣфлъ вîntȣл *Мȣson;* în *Пetpesбȣpг* maї toate вîntȣpiле адȣк плої. О mape difepinџъ este între *Sȣeџiea* шi *Nopвeџiea* (доъ џерї foapte апроапе ȣna de алта) în привinџа плоiлор : шi а вîntȣрiлор, adikъ de мȣлте орї плоаъ аколо toatъ zioa, дар kînd sȣфлъ вîntȣл de ла ръсъpit, atȣnчї плоаъ în *Sȣeџiea*, пе kînd în *Nopвeџiea* е seninȣ; din kontpa, kînd sȣфлъ ȣnȣ вînt de ла aпȣсȣ, atȣnчї плоаеа е în toatъ *Nopвeџiea* пînъ ла маlȣлȣ мърiї, пе kînd în *Sȣeџiea* este zioa чea maї фрȣmoasъ.— Вîntȣpiле каре sȣфлъ de ла Nopd, maї кȣ seamъ iapna, адȣк о плоае кȣ пikътȣрї foapte марї каре нȣ џine мȣлтȣ; din kontpa, вîntȣл че sȣфлъ de ла Sȣd-вest, адȣче о плоае sȣбџiре каре џine maї мȣлте zile.— În *Itaлiea* орї-че вînt sȣфлîndȣ de ла Nopd шi de ла Nopd-вest, адȣче плоае; дар în *Poma* плоаъ kînd sȣфлъ вîntȣpiле de miazъ-zi шi de miazъ-noapte.

Дȣпъ о statistikъ de maї мȣлџї anї s'а проsатȣ, къ пе fie-каре anȣ, ȣnȣлȣ пeste алтȣлȣ, плоаъ în *Anглiea* шi пapteа aпȣsanъ а *Фpanџeї*, 152 zile; în чentpȣлȣ *Фpanџeї*, 147 zile пе anȣ; în *Џepmaniea* 142 de zile sînt пeste anȣ плоioase; în џinȣtȣлȣ *Пestеї* în *Уnгapiea* плоаъ 112 zile; апої în гȣвepniеа *Kasan* în *Pȣsiea*, нȣmaї 90 de zile пе anȣ kade плоаіе.

În релаџiȣnea плоiлор кȣ sesoaneле (timпȣpiле) anȣлȣї, гъсim челе ȣpmътоаре îmпреџiȣpъpї. În *Anглiea* шi în пapteа aпȣseanъ а *Фpanџeї*, плоаъ maї мȣлтȣ toamna de kîtȣ în челеалалте sesoane; astfeлȣ se ȣрmeазъ шi în *Itaлiea;* дар în *Џepmaniea* шi'n *Pȣsiea* (Пetpesбȣpгȣ) плоаъ maї мȣлтȣ вара de kît toamna; în *Amepika* în zona eкȣatopiaлъ (în emisfepȣлȣ бopeaлȣ), плоаеа înчепе а къдеа ла finitȣлȣ лȣneї лȣї Априліе; аколо плоаъ maї tot-deaȣna noaptea дар нȣ zioa; аша se ȣpmeазъ шi în џъpiле eкȣatopiaле în *Afpika;* aiчї kînd ажȣnџe soapeле а fi пе д'asȣпра капetелорȣ oamenilor, (zenit), înчепе timпȣлȣ (sesonȣл) de плої; în *Seneгaл* (Afpika) înчепȣ плоiле în Iȣnie, шi înчeteазъ în Sептемврie. Ведемȣ дар прin aчeasta къ în toate кліmеле tpoпiче sînt нȣmaї доъ timпȣрї пе anȣ, adikъ timпȣлȣ кълдȣpeї ȣskate шi timпȣлȣ плоiї.—

Eatъ Natȣpa foapte богатъ în fenomeneле meteopiче, вapiaбiле, фрȣmoase, sȣбliме шi kiap spъimîntъtoape kîte odatъ.

Барzа.

Оаре каре пасере din челе nedomestiчite, este ла noĭ maĭ familiaръ de кîtȣ барzа? Ȣnde e în Ромîniea ȣнȣ satȣ în каре ачеstȣ mȣsafiрȣ de вара съ fie некȣnoskȣt? Ба înкъ пȣtemȣ съ zi-чemȣ къ ла noĭ, барzа este în ȣнеле локȣрî sin-гȣрȣлȣ вestitoрȣ, къ прîmъвара a sositȣ; adeкъ în ачеле кîmпiĭ плапе, imensъ, лîнгъ Dȣнъре фъръ арборĭ шi фъръ tȣfe верzĭ, asiлȣлȣ пасерiлорȣ de прîmъвара; аколо преzенца берzеĭ, este sinгȣ-рȣлȣ календарȣ ал анȣлȣĭ.

Апоĭ шi sȣnetȣлȣ eĭ каре'л skoate прin ло-вiреа амîndȣрор фълчiлорȣ sале, кîtȣ de mono-

Барzа (Ciconia alba L.)

tonȣ съ fie, tot este intepesantȣ пентрȣ ком-плектȣiреа кadpeĭ ȣнеĭ цереnii ла noĭ. Întр'ade-върȣ о simцiре партiкȣларъ пътрȣnde орĭ-че во-iaцiорȣ, кînd se афлъ ла noĭ în преzинца а-честорȣ кîmпiĭ плапе, imense, акоперite кȣ о ве-цetaцiȣne аша de богатъ, însъ în каре domneште о тъчере imпozantъ че е intepрȣntъ din timпȣ în timпȣ нȣmaĭ de sȣnetȣлȣ берzеĭ, каре съ плimбъ înкоаче, înколо кȣ ȣmблеtȣлȣ sъȣ mажestosȣ, пор-tîndȣ nasȣлȣ sъȣ лȣнгȣ лъsatȣ în жosȣ, ка ȣнȣ fiлosofȣ sepiosȣ saȣ ка ȣнȣ diплomatȣ некъжitȣ!

Съ не ȣiтъmȣ акȣm maĭ biне ла istopiea na-tȣpaлъ a ачестеĭ пасере.

Барzа (ciconia, cigogne) конpinde maĭ

mȣlte varietъцĭ; însъ maĭ кȣ seamъ doe speцe, adeкъ: чea албъ (c. alba) шi чea neагръ (c. nigra). Чea d'întîia e maĭ лȣнгъ шi maĭ mape; къчĭ ea ape de ла вîрфȣлȣ чiокȣлȣĭ пînъ ла ȣнгiĭ, търimea de патрȣ пiчioape, adeкъ maĭ mȣлтȣ de doȣe пърцĭ търimeĭ omȣлȣĭ челȣĭ maĭ mape. Чiокȣлȣ шi partea гoалъ (фъръ фȣлцĭ) a пiчioapелор, sînt pошiĭ; пелеа каре înконцioаръ окiĭ este de колоарea неагръ бътîndȣ în pошie, пе кîndȣ totȣ pestȣлȣ корпȣлȣĭ eĭ înфъцiшeaзъ o колoape албъ лȣчitoape. Nȣmaĭ акоперiшȣpiле челе mapĭ але арiпiлорȣ sale, sîntȣ негрȣ-oакешȣ saȣ негрȣ-вiолetȣ; în fie-каре арiпъ ape 30 пене кȣ totȣлȣ негре. Пенеле de desȣбtȣлȣ гîtȣлȣĭ sîntȣ лȣнцĭ, alîpnate în жosȣ шi askȣцite. Dap apiпiле лорȣ apaтъ o eшанкръръ (тъietȣръ) îndoitъ, къчĭ челе maĭ d'апроапе пене de корпȣ sîntȣ atîtȣ de лȣнцĭ ка шi челе maĭ esteрioape, пе кîndȣ челе de mizлокȣ sîntȣ maĭ skȣpte. Кîndȣ арiпiле нȣ sîntȣ întinse, акопере koada, dap кînd sîntȣ întinse, челе maĭ mapĭ аратъ o aшezape deoseбitъ, adeкъ: челе d'întîiȣ onтȣ saȣ ноъ, se deoseбeskȣ ȣna de alta шi pemîn деверценте ка o апъръtoape, лъsîndȣ ȣнȣ локȣ голȣ întp'înseле; o împрецiȣpape каре н'o гъsimȣ ла пiчĭ o altъ пasepe.

Гîtȣлȣ лорȣ e skȣptȣ шi гросȣ; împрецiȣpȣлȣ окiiлорȣ н'aȣ пене шi sîntȣ акоперiте d'o пеле sгîpчitъ; пiчioapeле лорȣ sîntȣ акоперiте кȣ niшte solzĭ eksaгonĭ (în 6 колцȣpĭ); чеĭ de sȣsȣ sîntȣ maĭ mapĭ de кît чеĭ de жosȣ. Întpe degetȣлȣ челȣ mape, aȣ o ȣpmъ de пелiце întinsъ întpe degetȣлȣ aчesta шi вечiнȣлȣ ȣъȣ. Ȣнгiiле лорȣ sîntȣ лaрцĭ, плȣцĭ, osoase, aвîndȣ oapeшĭ-каре asemъnape кȣ ȣнгiiле omȣлȣĭ.

Nȣ нȣmaĭ ла noĭ, dapȣ пpetȣtindenea ȣnde барza албъ esistъ, este bestitъ пентрȣ калитъцiле eĭ morale шi serviчiȣpiле че фаче oamenilорȣ, шi este кȣpiosȣ a bedea, къ fipea eĭ este кȣ totȣлȣ контраpiъ кȣ aчеea a берzeĭ негре; къчĭ aчeastъ дȣпе ȣрmъ, фȣце de локȣiнцеле oamenilорȣ, se цiне пе вîрфȣлȣ мȣнцiлорȣ saȣ în пъдȣpĭ ȣnde 'шĭ фаче кȣiбȣлȣ шi este кȣ totȣлȣ сълбatiкъ. Din контра, барza албъ este пъsкȣtъ amika omȣлȣĭ; ea ia парte de плъчерiле sale, s'aшeaзъ în kasa лȣĭ шi фаче кȣiбȣлȣ eĭ în mizлокȣлȣ satелорȣ. Ea каȣtъ нȣtpimîntȣлȣ съȣ пе марцiнiле pîȣpiлорȣ челорȣ maĭ фреkȣentate de oamenĭ; ea фаче bînatȣлȣ eĭ кеapȣ în гръdiniле noastpe, нȣ se пepie de nimiкȣ niчĭ кеapȣ de sгomotȣлȣ орашелорȣ.

În Oлanda, ка шi ла noĭ, вieaцa берzeĭ este протецiатъ de кътре попȣлȣ шi кȣ дрептȣ кȣвîнтȣ; къчĭ ea кȣръцъ цеара de шопîрле, шерпĭ, броаште, броаште pîoase шi alte asemenea лецioane. Арaбiĭ înкъ merгȣ maĭ denapte; къчĭ eĭ прiвеskȣ барza ка sîгȣpanца пороkȣлȣĭ лорȣ шi a familiiлорȣ лорȣ. Ла eĭ барza este прiвitъ ка ȣнȣ mȣsafipȣ шi este кȣnoskȣtъ, къ ла попȣлĭ opientaлi, este прiвitȣ ка чea maĭ mape кpimъ a вiола лецea ospitaлitъцeĭ шi a atakъ пе mosafipȣ каре a venitȣ în kasa лорȣ. Dapȣ ла Тȣрчĭ, барza este o fiinцъ sakpъ шi нȣe ieptatȣ nimȣлȣĭ s'o omoape. Ла Konstantinoпоlȣ, ziче Lady Montague, берzeле факȣ кȣiбȣpiле лорȣ пе жosȣ în mizлокȣлȣ ȣлецелорȣ; ла noĭ нȣ sîntȣ aшa de îndpъzneце шi pemîn pelpase пе вîрфȣлȣ kaseлорȣ. Ла Eleni antiчĭ, гъsimȣ къ în Thesaia epa nedeapsa de moapte хotъpîtъ пентрȣ aчелa каре omoаръ o барзъ; аколо барza fiindȣ прeчioasъ къ aȣ кȣръцatȣ цара de шерпĭ. Ла Maȣpĭ, релiцiea опреа пе opĭ-чine d'a omopĭ o барzъ. În Apaбia, o pasъ de apaбĭ aȣ idee къ Dȣmnezeȣ a skimбатȣ în берze o familie d'Apaбĭ каре фȣраȣ кълъtopiĭ de ла Meкa, de aчеea în валеа de Mȣкацемȣ, ziче ȣнȣ воiaцiорȣ, sîntȣ maĭ mȣлte берzĭ de кîtȣ локȣitopĭ oameneштĭ. Dapȣ ла Pomanĭ antiчĭ, de шi нȣ epa опрitȣ a omopĭ берze, însъ aчела каре a mîнкатȣ карнe de барzъ, s'a esпȣsȣ ла pisȣлȣ лȣmeĭ!

Fipea берzeĭ албе, amȣ zisȣ, este дȣлче; ea нȣ este niчĭ sfiiчioasъ, niчĭ difiчiле în нȣtpimîntȣлȣ eĭ; ea ape în sine пъskȣtȣ шi instinktȣлȣ кȣръцeneĭ, къчĭ ea aлеце ȣнȣ локȣ askȣnsȣ шi depъptatȣ de кȣiбȣлȣ eĭ, spre a depȣne аколо eskpementeле saлe. De шi барza съ пape totȣd'aȣna a fi sepioasъ, însъ кîte odatъ este шi ea veseлъ шi atȣnчĭ îĭ плаче жокȣ. De mȣлte opĭ s'a възȣtȣ берze amestekîndȣ-se кȣ жокȣpiле копiiлорȣ, глȣmindȣ кȣ dînшiĭ шi dîndȣ atȣnчĭ semne de inteлiцinцъ. Апоĭ шi pekȣnoшtinцa, fideлitatea конжȣгалъ шi pietatea кътре пъринцĭ, sînt niшte вiptȣцĭ, каре ле noseдъ барza пînъ ла ȣнȣ градȣ. Съ asiгȣpъ къ кîndȣ плекȣ toamna d'akasъ, skotȣ кȣ гȣра лорȣ sȣnetȣлȣ кȣnoskȣtȣ, паркъ ieaȣ adio, апоĭ, шi кîndȣ прîmъвара ревiнȣ,

kîndȣ въdȣ de denapte каsa лорȣ din anȣлȣ tpe-
кȣtȣ, eapȣ skotȣ sȣnetȣлȣ лорȣ, napкъ dȣȣ o zioa
бȣнъ oamenілорȣ bestindȣї de венipea лорȣ. E
кȣnoskȣtȣ къ берzеле ревinȣ totȣ-d'aȣna ла ло-
кȣлȣ лорȣ din anȣлȣ tpeкȣtȣ; акоlo se ашеазъ
пъpекеа de maї nainte, ȣnȣ soцȣ nefъкîndȣ-se
infideлȣ în кълъtopiea лȣngъ че aȣ fъкȣtȣ în a-
чеstȣ interваlȣ лȣngȣ. Se шtie къ fideлitatea
конжȣгалъ a берzелорȣ este аша de mape ші
maskȣлȣ este atîtȣ de жалȣzȣ, în kîtȣ кеарȣ a-
napinцa nefideлітъцеї koaste kîte odatъ vieaцa
femeleї.

Аша sъ шtie къ, kîndȣ a pȣsȣ чіne-ва oaе
de гъinъ în кȣїбȣлȣ берzелорȣ, kîndȣ не ȣрme dȣпе
клочіре esȣ пȣї de гъinъ, maskȣлȣлȣ възîndȣ a-
честе fiпȣре stpeine, кpede къ soцiea sa a ко-
misȣ вр'о infideлitate; atȣnчї елȣ faче ȣnȣ sгo-
motȣ гроzавȣ, dȣпе каре toate челе-лалте берzе
каре se aflъ în вечinътate, s'adȣnъ; atȣnчї în toatъ
adȣnapea omoapъ не soцiea sokotitъ nefideлъ не
kîtȣ soцȣ ofensatȣ ȣрmeazъ a skoate niшte stpi-
гъpї лamentaбілe.—

Барzа femeлъ аре o mape affeкцiȣne пеn-
tpȣ пȣiї eї; ea її пȣtpeшte mȣлtȣ timпȣ ші пȣ'ї
лasъ nînъ kîndȣ пȣ sîntȣ atîtȣ de пȣtepnічї ка sъ
se апере sinгȣpї ші sъ se пȣtpeaskъ sinгȣpї.
Kîndȣ înчепȣ sъ sборȣ afapъ din кȣїбȣлȣ лорȣ,
ea її поартъ не аріпiле eї, її апъръ kîndȣ sîntȣ
în періколȣ ші s'a възȣtȣ къ, kîndȣ ea пȣе în
stape sъ'ї апере, atȣnчї ea пpefepe sъ moapъ
împpeȣnъ кȣ eї, de kîtȣ sъ'ї абandoneze în пе-
ріколȣ.

O asemenea fantъ s'a obsepвatȣ ла bestita
барzъ de ла opaшȣлȣ *Delft* каре, kîndȣ ачестȣ
opaшȣ s'a apsȣ, ea възîndȣ къ пȣ поаte sъ skane
пе пȣiї eї, a пpefepatȣ sъ se apzъ împpeȣnъ кȣ
eї. Dapȣ dakъ ачеastъ tendpeaцъ matepneлъ пȣ
e papȣ ла animaле, пе d'алtъ napte este o чір-
konstanцъ naptікȣлаpъ ла neamȣлȣ берzелорȣ,
каре ле pidikȣ ла ȣнȣ градȣ maї sȣnepiopȣ de
kîtȣ toate челле-лалте animaле, къ пȣiї ачестеї
пасере aȣ ȣnȣ шаре atașamentȣ пеntpȣ пъ-
pinцiї лорȣ. S'a възȣtȣ adese-opї берzе tinepe
adȣkîndȣ храпа ші îngpiжîndȣ пъpinцiї лорȣ бъ-
tpînї, болнавї ші slaбї. Ачеstȣ instinktȣ нобілȣ
d'a îngpiжi пъpinцiї îmбъtpîniцi ші slaбї, n'a
skъnatȣ de vedepea Eленілорȣ antічї, de ачееа
леџеа облігъtoape ла dînшiї пеntpȣ копiї d'a
îngpiжi пеntpȣ пъpinцiї лорȣ бъtpînї, epa пȣmitъ
«леџеа берzілорȣ».

Întp'adeвъpȣ, în презенца ȣnорȣ asemenea
кȣалітъцї мораle, пȣe de mipape къ Eленiї. E-
џinцieniї ші кеарȣ Pomaniї aȣ пpiвitȣ барzа ка o
пасере каре поартъ fepічіре локȣлȣї ȣnde se
ашеазъ. Kîndȣ ȣnȣ Аȣгȣрȣ pomanȣ vedea o
барzъ віindȣ, epa пеntpȣ елȣ ȣnȣ semnȣ бȣнȣ;
din kontpa, kîndȣ a възȣtȣ o барzъ плекîndȣ,
epa пеntpȣ dînsȣ semnȣ de nenoрочіре. Ачеastъ
idee epa atîtȣ de pesnînditъ ла попȣлї antічї,
în kîtȣ кеарȣ *Attila* kîndȣ a înkonцiȣpatȣ opaшȣлȣ
Aquilea, de ші epa foapte stpimtopatȣ, totȣ n'a
вpȣtȣ sъ лasъ din пpoжектȣлȣ лȣї, fiindȣ-къ a
възȣtȣ къ берzіле aȣ плекatȣ din opaшȣлȣ ачеsta.
Dap în inskpinцiȣnea Hiroglipfilor (o лімбъ
komnȣsъ de semne) барzа însemneazъ nietate
ші біне-faчере; asemenea ші în лімба біблікъ
(евраікъ antікъ) барzа se пȣmeшte *Xasida* ade-
къ піoasъ, евлавіоасъ.

Барzа sъ бȣкȣpъ d'ȣn sборȣ пȣtepnікȣ ші
neostenitȣ, de ачееа sъ pidikъ foapte în sȣs ші
este în stape sъ intepnpinzъ кълъtopiї лȣнџе.
Sборîndȣ, поартъ капȣлȣ dpentȣ nainte nemiш-
katȣ ші пічioapеле întinse џеъпън îndъpъtȣ. Еле
плекȣ ла noї în лȣnа лȣї Аȣгȣstȣ (maї tot-d'aȣ-
na ла 6 Аȣгȣstȣ) ші ревinȣ în лȣna лȣї Maptie
saȣ Апрiліе. Kîndȣ ревinȣ, fie-каре перекіе de
ші epa desпъpцitъ пе dpȣmȣ, iap se adȣnъ ла
кȣїбȣлȣ лорȣ din anȣлȣ tpeкȣtȣ; kîndȣ кȣїбȣлȣ
s'a stpikatȣ în timпȣлȣ ачеsta, іл dpeгȣ кȣ челȣ
maї mape zeлȣ. Kîndȣ n'aȣ гъsitȣ кȣїбȣ nічї de
кȣmȣ, іл fakȣ din noȣ ла каре întpeбȣinцezȣ
поеле, fipe de eapбъ ш ч. л. Барzа алеџе пеntpȣ
кȣїбȣлȣ eї локȣpiле челе maї pedikate ка sъ
поатъ vedea npetȣtindenea însъ; îлȣ fakȣ întp'ȣnȣ
modȣ ка sъ пȣ поатъ vedea nimінеа лȣкpȣpiле
че se întîmплъ în пъȣntpȣ. În Fpanцa ші Oлanda,
oamenii пȣnȣ poate пе вîpfȣpiле kaseлорȣ ші
берzеле fakȣ акоlo кȣїбȣpiле лорȣ.

Барzа пȣ пȣне nічї odatъ maї mȣлtȣ de kîtȣ
patpȣ oae, kîte odatъ пȣmaї doȣe чева maї mapї
de kîtȣ oaеле de gîskъ ші d'o колоаре албъ mȣp-
dapȣ. O чіркonstanцъ кȣpioasъ este ла барzъ, къ
maskȣлȣлȣ клочеште пе kîndȣ femeла mepџe ка
sъ kaȣte пȣtpimîntȣлȣ пеntpȣ dînsȣ. Dȣпе o лȣнъ
de zіле, oaеле sîntȣ клочite; atȣnчї amîndoї пъ-
pinцiї îndoeskȣ zелȣлȣ лорȣ пеntpȣ крешtepea ші

нȣtpipea familiei лорȣ. Ла ачестȣ skопȣ, пъріцiї пȣне мȣлte бȣkate în гȣра лорȣ проприe, o deskidȣ шi пȣiї лорȣ ле skotȣ din гȣра шi ле înritȣ. Nічї odatъ amîndoї пъріцiї împреȣнъ нȣ пъръseskȣ кȣibȣ; чі totȣ-d'aȣna pemîne ȣнȣ aкaѕъ кape stъ лîнгъ кȣibȣ, кȣ ȣнȣ пічіорȣ pedikatȣ, aвînd чea maї mape віџілeнцъ aѕȣпра кȣibȣлȣї ка съ нȣ se апропie de dînsȣ вр'ȣнȣ inamikȣ. Kîndȣ apініле пȣілорȣ аȣ креskȣtȣ maї mapї, aтȣнчї îнчепȣ съ se esepsa în збopȣ, însъ se întîmплъ къ în aчeste înчepкъpї, ȣнȣлȣ kade жосȣ шi moape, dapȣ în џенepe, maїка лорȣ îngpiжешtе a'ї обічнȣї maї nainte кȣ плimбъpї în aepȣ îmпреџіȣрȣлȣ кȣiбȣлȣї.

Барzа se 'mȣлцешte нȣmaї în лiбeptate; kîndȣ e прinsъ poaбъ, kîtȣ de бȣн съ fie tpaiȣлȣ eї atȣнчї, totȣ нȣ съ 'mȣлцешtе. Пaѕepea ачеаsta ape aчеstȣ instinktȣ кa mȣлte alte animaле sȣпepioape, кape нȣ ворȣ съ naskъ копiї пеntpȣ sклaвie!

Kîndȣ бapza doapme, se цine пе ȣнȣ пічіорȣ, пе kîndȣ fîtȣлȣ eї este îndoitȣ, капȣлȣ aрȣnkatȣ îndъpътȣ шi ла o napte; în aчeaѕtъ поziцiȣне, pemîne шi kîndȣ aштептъ вр'о npadъ. Ȣмблеtȣлȣ eї este кa ал кокорȣлȣї, adeкъ fache пaѕȣpї mapї înвete, napкъ mъѕȣpъ kîmпȣ.

Kîndȣ бapza este neлeneштitъ, skoate кȣ чокȣлȣ съȣ sȣnetȣлȣ кȣnoskȣtȣ; лiмба лорȣ e skȣptъ шi askȣнѕъ ла intpapea fîtȣлȣї.

Amȣ zisȣ maї sȣsȣ, къ timпȣлȣ плекъреї берzeлорȣ este лȣna лȣї Авгȣstȣ, însъ пînъ нȣ плекȣ, toate берzeле че лȣкȣeskȣ întp'ȣнȣ локȣ (s. e. o провінцъ) se adȣнȣ kîte-ва zile maї nainte întp'o kîmпie mape; aколо kîndȣ toate sîntȣ adȣnate, еле înчепȣ съ skotȣ sȣnetȣлȣ лорȣ кȣnoskȣtȣ, napкъ аȣ toate o конверsaцiȣне împреȣнъ, napкъ съ каȣtȣ ȣна пе алta шi se beskȣ ȣна алtȣia de timпȣлȣ плекъреї. Kîte odatъ, ла asemenea adȣнъpї, se întîmплъ întp'înseле шi чеpte шi бътъї mapї. Kîndȣ zioa плекъреї a sositȣ, еле se sȣie toate împреȣнъ ла o înълціме аша de mape în kîtȣ în пȣціnȣ timпȣ ле a nepdȣtȣ чine-ва din bedepe. Dap плекареа лорȣ e defiчiлъ d'a fi обсерватъ; къчї de мȣлtе opї плекȣ noantea, dapȣ кеapȣ kîndȣ плекȣ zioa, ачеaѕtъ плекаpe se fache în mizлокȣлȣ ȣнеї тачеpї kompлekte, къчї еле нȣ skotȣ nічї o stpiгape шi нȣ fakȣ nічї ȣн sgomotȣ; o împреціȣpape контpape o гъѕimȣ ла кокорї шi ла fîшtеле sълбatiче. Eцintȣлȣ шi цъpiле Barbaresce, aчeste кліme калde съ bede къ sîntȣ цъpї ȣnde беpzeле petpekȣ iapna. Dapȣ вара еле mepгȣ foapte denapte кътpе nopdȣ, къчї se гъѕeskȣ atȣнчї în Sfeцiea, nopdȣлȣ Еȣропеї шi кеapȣ în Siбepiea. Еле se пъѕîndeskȣ în Asia пînъ ла Iaпon. Dapȣ opї ȣnde se цinȣ, tpeбȣe съ fie kîmпȣpї poditoape dap нȣ stepne шi nesinoase.

Акȣmȣ беpzeле sîntȣ papе în Italiea dapȣ алtъ datъ epaȣ aколо în мȣлціme, însъ în Џерmaniea, în Alsace шi în алte провінце але Фpanчieї se aflъ în mape aбondinцe. Ȣniї în Фpanцa fakȣ bînatȣ dȣпе aчeaѕtъ пaѕepe; însъ n'аȣ dpentate къчї пе d'o napte карпea лорȣ пȣe бȣнъ апої пе d'alta, omopîndȣ чine-ва o бapzъ, omoapъ ȣнȣ ппоtektopȣ natȣpaлȣ aл цъpeї în контpa pentiлiiлорȣ вътъмътoape шi кȣ dpentȣ кȣвîntȣ ziче *Buffon* «aчeaѕtъ пaѕepe пъѕкȣtъ amika noastpъ, пȣе fъкȣtъ de natȣpъ a fi biktima noastpъ.»

Бapza neaгpъ, de mъpimea ȣнеї кȣpче se гъѕeште întpe мȣнцiї Алпї în Елвеціеa, în Italia, Пpȣsia, Полонiа шi Sfeцia. Еа fȣце de цъpiле ȣnde se цinȣ беpze албе шi este în toate fipea лорȣ sълбatiкъ шi sfiiчioaѕъ шi denapte d'a авеа вірtȣціле беpziлорȣ албе «amiчелорȣ noastpe» прекȣmȣ ziче Buffonȣ.

Комȣnikaцiȣnї шtiinцifiче mічї.

Шеарпеле monstpȣosȣ de mape.

Шарпеле de mape s'a възȣtȣ акȣmȣ din nȣoȣ în лȣna лȣї Февpȣapie tpeкȣtȣ în sînȣлȣ mъpeї лîнгъ Капландȣ (колцȣл mepidionaлȣ aл Afpiчeї).

D. Biccard a възȣto шi împреȣнъ кȣ елȣ шi feчiopȣлȣ съȣ, D. Hall, M. Murray шi Madame Piécard. Елȣ шi feчiopȣлȣ лȣї аȣ вpȣtȣ s'o împȣшче; însъ spre nenopoчipe глонцȣлȣ нȣ'ла atinsȣ. Лȣнціmea ачеstȣї monstpȣ de mape, n'a fostȣ maї пȣцinȣ de kîtȣ de 200 пічioape, ва съ zікъ, de doȣъ opї maї mape de kîtȣ animaлȣл (Kitȣл) челȣ maї mape че s'a обсерватȣ пînъ акȣmȣ. Корпȣлȣ лȣї epa sȣцipe dapȣ капȣлȣ mape, шi napкъ ȣнfлatȣ; însъ ла ачеstȣ капȣ n'a пȣtȣ съ se обсеpвеaze okiї, de шi D. Piccard s'a aflatȣ ла o distanцъ mікъ нȣmaї de 50 de пашї шi a aȣȣtȣ ȣнȣ океанȣ бȣнȣ în mînъ.

Тіпърітȣ în Тіпографіеа Колеџіȣлȣї Sf. Saba.